

METODOLOŠKO POJASNILO

Darja Šter

RAZVEZE ZAKONSKIH ZVEZ

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Sklenitve in razveze zakonskih zvez, Slovenija, letno (Prva objava),
- Sklenitve in razveze zakonskih zvez, podrobni podatki, Slovenija, letno (Elektronska objava),
- Demografski dogodki, Slovenija, četrtno (Prva objava)

Januar 2024

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	3
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	3
6	DEFINICIJE.....	4
7	POJASNILA.....	4
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	5
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	6
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	7

1 NAMEN

Namen objave podatkov je prikaz števila razvez zakonskih zvez v opazovanem letu.

2 PRAVNI OKVIR

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki \(Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01\)](#)

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, je razveza zakonske zveze dveh oseb. Osebi, ki se razvezujeta, preučujemo glede na starost, spol, izobrazbo, status aktivnosti in teritorialno območje.

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Osebe z običajnim prebivališčem v Sloveniji, ki so razvezale zakonsko zvezo v določenem referenčnem letu.

Zajetje je polno; to pomeni, da so v raziskovanje izbrane vse osebe (z običajnim prebivališčem v Sloveniji), ki so razvezale zakonsko zvezo v določenem referenčnem letu.

Raziskovanje zajema podatke od 1. januarja do 31. decembra referenčnega leta.

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo letno.

Podatke v raziskovanju Razveze zakonskih zvez (DEM-RAZ), poleg administrativnih virov, ki so osnova za raziskovanje, uporabimo tudi nekatera statistična raziskovanja in sicer:

- z elektronskim poročanjem, z vprašalnikom Razveza zakonske zveze (DEM-RAZ),
- iz raziskovanja »Sestava prebivalstva« (DEM-PREB/ČL),

- iz raziskovanja »Socioekonomske značilnosti prebivalstva in selivcev« (SELSOC),
- iz Statističnega registra delovno aktivnega prebivalstva (SRDAP).

Podatke, ki se zbirajo letno v okviru raziskovanja Razveze zakonskih zvez (DEM-RAZ) pridobivamo:

- iz administrativne zbirke Ministrstva za notranje zadeve (MNZ), in sicer iz Centralnega registra prebivalstva (CRP). CRP je osrednja podatkovna baza z najosnovnejšimi podatki o prebivalstvu Slovenije. Več:

<https://www.gov.si/zbirke/storitve/pridobitev-osebni-podatkov-iz-centralnega-registra-prebivalstva/>

6 DEFINICIJE

Razveza zakonske zveze je postopek, pri katerem sodišče s pravnomočno sodbo razveže obstoječo zakonsko zvezo dveh oseb.

Trajanje zakonske zveze za osebo, ki je zakonsko zvezo razvezala je čas, ki je pretekel od datuma sklenitve zakonske zveze do datuma razveze te zakonske zveze. 3/5

Razveze zakonskih zvez na 1000 prebivalcev je razmerje med številom razvez zakonskih zvez v koledarskem letu in številom prebivalstva sredi istega leta, pomnoženo s 1000.

Razveze zakonskih zvez na 1000 sklenitev zakonskih zvez je razmerje med številom razvez zakonskih zvez v koledarskem letu in številom sklenitev zakonskih zvez v istem letu, pomnoženo s 1000.

Specifična stopnja razveznosti je razmerje med številom razvezanih zakonskih zvez v letu glede na starost x (v tem primeru je to **trajanje** zakonske zveze) in številom sklenjenih zakonskih zvez v letu.

Celotna stopnja razveznosti je povprečno število razvezanih zakonskih zvez, ki so trajale 0–30 let na eno sklenjeno zakonsko zvezo.

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Podatki na nižjih teritorialnih ravneh so objavljeni po Standardnih klasifikacijah teritorialnih enot NUTS (do ravni NUTS 3) in SKTE (do ravni SKTE 5):

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Podatke smo uredili s kombinacijo sistematskih, individualnih popravkov in postopkov vstavljanja podatkov. Pri vstavljanju podatkov smo uporabili metodo logičnega vstavljanja in metodo notranjega darovalca.

Več o urejanju podatkov lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Statistično urejanje podatkov](#).

UTEŽEVANJE

Postopkov uteževanja podatkov nismo uporabili.

DESEZONIRANJE

Postopki desezoniranja niso smiselni.

7.3 INDEKSI

Indeksov ne objavljamo.

7.4 NATANČNOST

Natančnosti ne izračunavamo.

7.5 DRUGA POJASNILA

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: [Prebivalstvo – Razveze](#), Slovenija, Razveze, regije in občine. Objavljeni so absolutni podatki in kazalniki do nivoja občin (klasifikaciji NUTS in SKTE).
- Prva objava (Prebivalstvo, Poroke in razveze): »Sklenitve in razveze zakonskih zvez, Slovenija«.
- Elektronska objava (Prebivalstvo, Poroke in razveze): »Sklenitve in razveze zakonskih zvez, podrobni podatki, Slovenija, letno«.

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Objavljanje začasnih in končnih podatkov je načrtovano. Zaradi potreb uporabnikov po pravočasnih informacijah objavimočasne podatke, ki ustrezajo merilom kakovosti uradnih statističnih podatkov, tudi če ne dosegajo kakovosti, ki jo je pri takih podatkih mogoče doseči s popolnejšim in točnejšim poročanjem. Podatke revidiramo, ker so lahko novejši, popolnejši oziroma kakovostnejši podatki bistveno boljša podlaga h kakovosti odločanja. Podatke o razvezanih zakonskih zvezah dopolnjujemo in usklajujemo ob vsaki objavi četrtnih podatkov, zato so četrtni podatki za vsa opazovana obdobja referenčnega leta do objave končnih letnih podatkovčasni.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

Do leta 2010 so se podatki o razvezah zakonskih zvez zbirali z vprašalnikom DEM-RAZ. Z združitvijo CRP s svojimi viri (matični register) je MNZ prenehal vnašati podatke o razvezah zakonskih zvez iz obrazcev. SURS pa je za svoja izkazovanja in analize, predvsem pa za posredovanje podatkov mednarodnim institucijam, potreboval podatke, ki jih ni bilo mogoče zagotoviti oz. pridobiti iz drugih virov, zato se je vprašalnik DEM-RAZ kljub temu ohranil.

V letu 2011 smo vprašalnik (DEM-RAZ) vsebinsko racionalizirali (to je bila prva taka izboljšava). Od takrat smo z vprašalnikom zbirali le tiste podatke, ki jih nismo mogli zagotoviti iz administrativnega vira (datum sklenitve zakonske zveze za izračun trajanja zakonske zveze do razveze; število otrok, rojenih v zakonski zvezi, ki se razvezuje; število vzdrževanih otrok; komu so bili otroci po razvezi zakonske zveze dodeljeni v skrbništvo).

V letu 2015 smo prešli na elektronsko poročanje o razvezah zakonskih zvez od okrožnih sodišč. Tiskane vprašalnike smo opustili. Kakovost podatkov o razvezah zakonskih zvez se zaradi uvedbe novega načina zbiranja podatkov ni spremenila. E-poročanje je pomenilo razbremenitev poročevalskih enot.

Podatki o razvezah zakonskih zvez se od leta 2008 dalje pripravljajo v skladu s spremenjeno statistično definicijo prebivalstva, ki je tudi mednarodno primerljiva. V skladu s to definicijo se med prebivalce uvrščajo osebe s prijavljenim stalnim in/ali začasnim prebivališčem v Sloveniji, ki v Sloveniji prebivajo ali imajo namen prebivati eno leto ali več in niso začasno odsotne iz Republike Slovenije eno leto ali več.

Metodološko pojasnilo o revidiranju podatkov je dostopno na spletni strani <http://www.stat.si/dokument/5296/RevidiranjeStatisticnihPodatkovMPsplosna.pdf>.

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
  - Razveza zakonske zveze (DEM-RAZ)

https://www.stat.si/statweb/File/DocSysFile/12573/DEM-RAZ_2024.pdf

- Metodološka pojasnila:
  - Prebivalstvo, Slovenija, področje: Prebivalstvo, podpodročje: Število in sestava prebivalstva